Tek Başına Namaz Kılacak Kişinin Ezân Okuması

TEK BAŞINA NAMAZ KILACAK KİŞİNİN EZÂN OKUMASININ FAZÎLETİ
Muhaddis Şeyh Nâsıruddîn el-Elbânî
Çeviren: Abdurrahmân Alp Özdamar

«Yalnız başına namaz kılacak olan kişinin ezân okuması meşrûdur/dîndendir. Çünkü o, ıssız bir yerde ezân okursa, Allah'ın askerlerinden başı ve sonu görülemeyecek kadar büyük bir topluluk onun arkasında onunla birlikte namaz kılarlar.
Bu konudaki hadîsler:
Birincisi: Enes radıyallahu anh'den: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gün bir adamın: 'Allahu ekber Allahu ekber' dediğini duydu. Bunun üzerine şöyle buyurdu: 'Bu kişi fıtrat üzeredir.' Adam: 'Eşhedu en la ilahe illallah' dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: 'O ateşten çıktı.' buyurdu. Bir de baktılar ki [ezân okuyan] o kişi, bir keçi çobanı imiş.[1]
İkincisi: Abdullah b. Rabîa' el-Eslemî radıyallahu anh'den: Şöyle anlatır: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bir yolculukta idi. Ezân okuyan birini işitti adam şöyle diyordu: 'Eşhedu en la ilahe illallah' Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de: 'Eşhedu en la ilahe illallah' dedi. Sonra ezân okuyan: 'Eşhedu enne muhammeden Rasûlullah' dedi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de: 'Eşhedu enne muhammeden Rasûlullah' dedi. Sonra Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: 'Bunun bir koyun çobanı veya âilesinden uzakta bir kimse olduğunu göreceksiniz.'[2]
Üçüncüsü: Ukbe b. Âmir radıyallahu anh'den merfû' olarak: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: 'Bir dağın başında, yüksek bir yerinde bulunan bir çobanın, namaz için ezân okuması ve sonra namaz kılmasına Rabbiniz hayret eder ve şöyle buyurur: 'Bu kuluma da bakın. Ezân okuyup namazı ikâme ediyor. Benden korkuyor. Öyleyse ben de bu kulumu affettim ve onu cennete soktum.'[3]
Dördüncüsü: Selmân radıyallahu anh'den merfû' olarak: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: 'Bir adam ıssız bir yerde olduğu zaman namaz vakti gelir de abdest alır, eğer su bulamaz ise teyemmüm eder, sonra kamet getirir ve namazını kılarsa beraberindeki iki melek onunla birlikte namaz kılarlar. Eğer ezân okur ve kamet getirirse, o zaman onun arkasında Allah'ın askerlerinden başı ve sonu görülemeyecek kadar büyük bir topluluk onunla birlikte namaz kılarlar.'[4]
Bu hadîslerle İmâm Şafi'î ve ashâbı amel etmişler ve: 'Tek başına namaz kılanın ister sahrada, ister şehirde, ezân okuması meşrûdur/dîndendir.' demişlerdir
İmâm Şafi'î rahmetullahi aleyh el-Umm kitabında şöyle der: 'Kişinin evinde okuduğu ezân ve kamet, evinin dışında okuduğu ile aynı hükümdedir. Etraftan başka müezzinlerin ezan seslerini işitsin veya işitmesin aynıdır.'
İmâm Nevevî rahmetullahi aleyh, el-Mecmû(3/85-86)'da aynısını söylemiştir. Sahîh-i Müslim'in şerhinde ise şöyle demiştir: '...Bizim mezhebimizinde de bizim dışımızda diğer mezheblerde de sahîh ve meşhur olan görüş budur. Şöyle ki, tek başına namaz kılanın ezân okuması meşrû'dur/dîndendir.
Ben derim ki (Şeyh el-Elbânî): 'Bu aynı zamanda Hanefî mezhebinin de kavlidir/görüşüdür'»
* Allâme el-Elbânî'nin tamamlamaya ömrü kifâyet etmeyen fıkıh kitabı es-Semeru'l-Mustetâb (1/145)'den tercüme edilmiştir. Şeyh'in metnin içinde zikrettiği tahrîc notları ve hadîslere dâir değerlendirmeleri dipnot şeklinde verilmiştir.
[1] Bu hadîsi Muslim ve diğerleri tahrîc etmiştir. Daha önce de ezân ile ilgili mes'elelerin üçüncüsünde

geçmişti. İbn Huzeyme de Sahîh'inde bir benzerini rivâyet etmiştir. Nitekim et-Terğîb (1/110)'da böyledir. Onun lafzı daha tamdır: Enes radıyallahu anh'den şöyle anlatır: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bir yolculuğu esnâsında 'Allahu ekber Allahu ekber' diyen bir adamı işitti. Bunun üzerine Allah'ın Nebî'si sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: '[Bu kişi] fıtrat üzeredir.' Adam: 'Eşhedu enlâ ilâhe illallah' dedi. 'Cehennemden çıktı buyurdu.' Bunun üzerine topluluk, [kendisini görmek için] adama doğru koşuşturdu. Bir de baktılar ki o, bir koyun çobanıdır, namazın vakti gelmiş ezân okuyor.
[2] Bu hadîsi Ahmed (4/336)'da tahrîc etmiştir ve lafız ona aittir. Ayrıca Nesâî (1/108)'da şu ziyâde ile tahrîc etmiştir: 'Bunun üzerine baktılar ki o bir koyun çobanı imiş.' Bu rivâyet Şu'be › el-Hakem › Abdurrahmân b. Ebî Leylâ › Abdullah b. Rabîa' tarîkiyledir. Bu sened Şeyhayn'ın şartı üzere sahîhtir. Nesâî bu hadîsi el-Hakem b. Abdilmelik › Ammâr b. Muhammed › Abdurrahmân b. Ebî Leylâ › Mu'âz b. Cebel yoluyla rivâyet eder ve bir benzerini zikreder. Ayrıca bunu Taberânî es-Sağîr (159)'da ve Ahmed (5/248)'de tahrîc etmişlerdir. Râvîlerden el-Hakem ittifâk ile zayıftır. Bu rivâyetin Müsned'de İbn Mes'ûd hadîsi olarak Kütüb-ü Sitte'nin şartı üzere isnâdı sahîh bir şâhidi vardır. Ben onu Taberânî üzerine ta'lîkte zikrettim.
[3] Bunu Ebû Dâvûd (1/188); Nesâî (1/108); Beyhakî (1/405); Ahmed (4/157-158) Ebû Uşşâne › Ukbe b. Âmir tarîkiyle tahrîc etmişlerdir. Ebû Uşşâne'nin adı Hayy b. Yu'min'dir. O da et-Takrîb'de geçtiği gibi sikâdır. Dolayısıyla hadîs sahîhtir.
[4] Bu hadîsi Abdurrezzâk ve Ebû Bekr b. Ebî Şeybe Mu'temir b. Suleymân et-Teymî › Babası › Ebû 'Usmân en-Nehdî › Selmân el-Fârisî yoluyla tahrîc etmişlerdir. Bu sened Kütüb-ü Sitte'nin şartı üzere sahîhtir. Beyhakî (1/405)'de hem merfû' hem de mevkûf olarak tahrîc etmiş ve mevkûf olmasını tercîh etmiştir. Onun merfû' hükmünde olduğu açık seçik bir husustur. Ayrıca onun bir de şâhidi vardır. [İbn Hacer] Bunu et-Telhîs (3/145)'de zikretmiştir. Bkz. et-Terğîb (1/153).